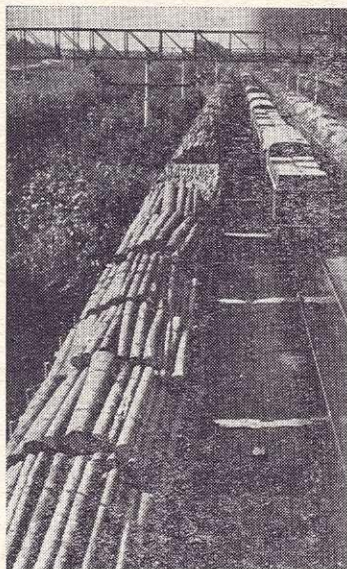

nológiai bevezetésének lehetőségeit tárgyalta a legfontosabb iparágakban; ezen a tanácskozáson jelent meg először a KGST képviselője is.

Végül 1979-ben, Budapesten, a tanácskozásunkat a KGST és MTESZ közös rendezésében megvalósult „Településtisztaság '79” című, nemzetközi konferenciával kapcsoltuk össze, melyen a KGST képviselője is előadást tartott. Ezen a tanácskozáson már felvetődött az a javaslat, hogy a KGST a legközelebbi hulladékmentes technológia konferenciát a KKSZB-vel közösen rendezze meg. Ez jól jellemzi a mérnökszervezetek gyorsan növekvő súlyát a környezetvédelem problémáinak nemzetközi megoldásában.

Az elmondottak a magyar—szovjet műszaki-tudományos együttműködés szervezeti rendszerét mutatták meg röviden, az erdészet és a környezetvédelem területén; a konkrét feladatok és problémák, eredmények részletes ismertetése a korlátozott terjedelem miatt nem lehetett feladatunk.

Befejezésül azt állapíthatjuk meg, hogy ezek a kapcsolatok különösen az utóbbi években váltak rendszeressé, intenzívvé és minden valószínűség szerint a kapcsolatok fejlődése töretlen lesz a közvetlenül előttünk álló időszakban is.

SCHMAL FERENC:

**A HARMINCÉVES
MAGYAR SZOCIALISTA
FAGAZDÁLKODÁS
KIBONTAKOZTATÓJA
ÉS MINDVÉGIG BÁZISA
A SZOVJETUNIO**

A fordulat évében — 1949-ben — végrehajtott, teljes körű államosítás a faértékesítés állami szervezetének és lebonyolításának létrehozását is szükségessé tette. Mivel az erdők akkor már az állam kezén voltak, ez a feladat nem tűnt nehezebbnek egy irányító központi iroda felállításánál és megfelelő árrendszer kidolgozásánál.

A máris megkezdett szervezési munka legelső lépésénél azonban kiderült, hogy ez mégsem olyan egyszerű ügy, mert a bizakodó számíttatásba egy alapvető, nagyon súlyos, de eddig szinte csak egészen felületesen kezelt gazdasági tétel is bejátszik a maga nagyon is nehéz súlyával: a szükségképpen külföld-

ről vásárolt faanyag, a különböző országokból importált fenyő fűrészáru és a sokféle választékú fenyő gömbfa. Ezek az eddig működött magán fakereskedők rendszeres, de éppen csak fel-felvillanó tranzitszállítmányaiban és a pár vagonos készleteiben megbújva nem voltak látványosak. Összességükben azonban ezek jelentős mennyiséget és devizaköltséget képviseltek.

Az államosítás felszámolta a magán fakereskedőket, de a faimport országos igénye továbbra is megmaradt. S mivel nélkülözhetetlen a termeléshez, azt is állami kézbe kellett venni!... Itt világosodott meg közelebről, hogy az ország számára nélkülözhetetlen import faanyag olyan tényező, amely a maga teljes bizonytalanságával és súlyos devizakihatásaival vagy rendkívül fékezón, vagy rendkívül nyugtalanítón hat egy kiegyensúlyozott, stabil értékesítési rendszer kialakítására. S ami még ennél is rosszabb: bármikor rapszodikussá, sőt kaotikussá teheti az ország faanyagellátását.

SÜLYPONTI KÉRDÉS A FAIMPORT

Mindezt leszűrve, a kormányzat tisztázta: legelőször is meg kell teremteni az import faanyag beszerzésének, fogadásának, kezelésének és terv szerinti szétosztásának felelős gazdáit. Továbbá: össze kell hangolni a hazai kitermelésű és az import beérkezésű faanyag felhasználási céljait és értékesítését. S létre kell hozni az erdőgazdaság és a fakereskedelmi teljes összhangján alapuló, céltudatos szocialista fagazdálkodást.

Az import faanyag beszerzése a LIGNIMPEX Külkereskedelmi Vállalat kötelessége lett. A feladatsor további részének operatív szervéül pedig — teljes tapasztalatlanságra alapozott optimizmussal — a (kezdetben FÜRFA elnevezésű) ERDÉRT Vállalatot hozták létre — az országépítés és rendszerformálás legizgalmasabb időszakában.

Hogy a kormányzatnak ez a több mint bátor kezdeményezése az akkori, nagyon kritikus európai állapotok, zűrzavaros piaci helyzetek ellenére sem vezetett bukáshoz, ez kizárólagosan a Szovjetunió érdeme. A számunkra felszabadulást hozott, győztes szovjet hatalom a háború befejezése után sem hagyott magunkra. Figyelemmel kísérte az összezúzottágunkból való újjáéledésünket, hogy adott esetben segítsen rajtunk, ahol szükséges... Amikor tapasztalta, hogy a tervezett állami fagazdálkodásunk megvalósulása a szükséges import faanyag beszerzésének teljes reménytelensége miatt veszélybe kerül, kinyújtotta felénk segítő kezét. Lehetővé tette számunkra, hogy súlyos valutaterhek és esetlegesen még súlyosabb adósságok elkerülésével, szinte önköltségi áron jussunk állandó forrású, jó minőségű, olcsó, import faanyaghoz. S ezzel megvethessük a szocialista fagazdálkodásunk biztos alapját.

FENYŐINSÉG

Fenyőfafélékben mindig szegény ország voltunk. Viszont a fafeldolgozó iparunknak éppen a fenyőfaanyag volt a legfontosabb termelési alapanyaga. Ezért már a felszabadulás előtt is nagymértékű faimportra szorultunk. A felszabadulást követő évek lendületes fejlődése még nagyobb, sokkal nagyobb faimportot tett szükségessé. Csakhogy ehhez nem állt rendelkezésünkre elegendő tőkés deviza.

A környező szocialista országokkal kiépített, kölcsönös előnyökön alapuló kereskedelmi kapcsolataink révén, átmenetileg úgy-ahogy áthidalgattuk a fenyőfaanyag-hiányunkat. Sajnos, egyre gyengébb eredménnyel, egyre kisebb mennyiségben.

A SZOVJET NYERSANYAGSEGÍTSÉG

A mind kritikusabb helyzetünkől a Szovjetunió önzetlen segítsége emelt ki bennünket. Eleinte csak amolyan életmentő, gyorssegítségképpen küldött fenyőgömbfa- és fenyőfűrészáru-szállítványokkal. Aztán rendszeres, a hazai fafeldolgozó iparunk igényeinek megfelelő, fokozatosan emelkedő mennyiségű évi exporttal, amelyet hosszú lejáratú államközi szerződésben biztosított számunkra.

A Szovjetunió pár év alatt a fenyőanyagimportunk 97⁰/₀-ának lett állandó szállítója. A néhány szerelvényt kitevő kezdeti gyorssegélyszállítvány — gömbfa-egyenértékben — másfél, két-, két és fél millió köbméter, hosszolatlan fenyő gömbfává és fűrészáruvá bővült. Aztán kiegészült 60—70—80 ezer köbméter lemezféleséggel (enyvezett lemez, farostlemez, faforgácslap), meg 10—12 ezer köbméter egyéb, számunkra fontos választékkal. Évről évre, immár 30 éven át, biztosítva iparunk nélkülözhetetlen faalapanyagát.

AZ ERDÉRT NÉPGAZDASÁGI SZEREPE

A faimport felelősenek rendelt ERDÉRT Vállalat a nullaponttól indult. Nem volt múltból származó öröksége, se magán-, se állami vállalat elődje. Kitaposatlan utakon magának kellett megalkotnia a szocialista fa-nagykereskedelmi vállalatot a szükséges fogadótelepekkel, országos szervezettel és tekintélyes munkástömeggel, amelynek szakmai kiképzése is feladata lett.

A kormány törekvése, miszerint minden vidéki szabad munkaerő foglalkoztatva legyen, valamint az a körülmény, hogy anyagtakarékoságból a hosszolatlan fenyő gömbfát választékolni, a szovjet szabványú fenyő fűrészárut magyar szabványméretűre átalakítani kellett, mozgalmask lettek az ERDÉRT-telepek. Bár nagyon nehéz fizikai munka volt az importfa fogadása, kirakása, elsődleges feldolgozása, kezelése, berakása, továbbítása — minden munkafázist kézzel, fizikai erővel végezve, nyáron, télen, állandóan szabad ég alatt — az emberek szívesen dolgoztak, mert a munkájuk állandó kenyeret biztosított nekik és családjuknak. A vállalat pedig egyre több, takarékoság diktálta ötlettel növelte szükségzerű kiegészítő ipari tevékenységét. Mert tőle, mint az importfa felelős gazdájától, ezt a népgazdaság elvárta.

A GÉPESÍTÉS ÉS KÖVETKEZMÉNYE: AZ IPARI TERMELÉS

A szocializmus építésének rohamos üteme következtében és az emberek súlyos fizikai erőfeszítésének enyhítése céljából a vállalatnak el kellett kezdenie a fokozatos gépesítést.

Ebben a törekvésben ismét a Szovjetunió sietett segítségére.

Az első időkben csak egyszerű elevátoros rakodógépekre futotta. De már ez is nagy könnyítést jelentett; nem kellett a nehéz faanyagot hátán behordani a vagonokba. De aztán jött az igazi nagy segítség: 1959-ben az ERDÉRT-telepeken megjelentek a szovjet homlok villás targoncák. Most már gépi erő végezte a vagonkirakodást, a belső szállítási munkákat és az egyéb kapcsolódó munkafolyamatokat.

A szovjet targoncák évről évre szaporodtak. 1971-ben már 54 darab működött az ERDÉRT telepein. Jelenleg 110 darabbal rendelkeznek.

Mivel az elindított gépesítés, valamint a fafeldolgozó ipar mind jobban növekvő igénye lehetővé adott, illetve követelte, hogy az ERDÉRT, ez a nagykereskedelmi vállalat, mellékesen mind nagyobb mértékben ipari termelőmunkát is végezzen, a Szovjetunió illetékes szervei ezen a területen is segít-

séget nyújtottak. Először is lehetővé tették, hogy a vállalat nagy teljesítményű hídarukkal korszerűsítse a telepi anyagmozgatását. 1970 óta a vállalat 16 db KKSZ—10 hídaruat állított üzembe. (Jelenleg 3 újabb áll szerelés alatt.) Azután az ERDÉRT ipari termeléséhez egész gépsorokat szállítottak.

A szovjet (RD—75 típusú) keretfűrészek és a fűrészüzemi egyéb gépek (ingák, szélező körfűrészek, sorozatvágók, aprítógépek és ezek szerszámainak karbantartó gépei) 1971-ben mutatkoztak be az ERDÉRT mátészalkai „szovjet” fűrészcsarnokában. Az azóta eltelt nyolc év alatt a csarnok mintegy 210 ezer köbméter fűrészárut adott a vállalatnak, s ezen keresztül a népgazdaságnak.

1976-ban további két (RD—50 típusú) szovjet keretfűrész és (az előbbi felsorolásnak megfelelő) fűrészüzemi továbbfeldolgozó gépek léptek termelésbe a tuzséri „szovjet” csarnokban.

Mindezekon kívül még szovjet gyártmányú vontatók, transzportőrök, kéregzőgépek és sokoldalúan hasznosítható, négyfejes gyalugépek, valamint hengercsiszológépek egészítik ki az ERDÉRT anyagmozgatói és termelői gépparkját.

Összegezve, nem kis hálaérzettel szögezhetjük le: a Szovjetunió az elmúlt harminc év alatt nemcsak az igen nagy volumenű fenyőfaanyagával, hanem korszerű anyagmozgató és faipari gépeinek egész sorozatával segítette elő az egyre inkább komplex szerkezetű magyar szocialista fagazdálkodás teljes kibontakoztatását.

DR. SOMKUTI ELEMÉR:

A MAGYAR—SZOVJET MŰSZAKI-TUDOMÁNYOS EGYÜTTMŰKÖDÉS 30 ÉVE

Ahogy kezdődött, az ma már történelem. Alig 5 hónappal az ország felszabadulását követően, még 1945-ben, a Szovjetunióval köthettük meg első gazdasági együttműködési szerződésünket. Ezt megelőzően, még ugyanezen év tavaszán, az éhező Budapest és az ipari körzetek lakossága részére a szovjet hatóságok részéről segély formájában 18 ezer tonna kenyérgabona, 15 ezer tonna kenyér, 1700 tonna hús, 2000 tonna cukor, 900 tonna só, olaj, árpa, 250 teherautó, továbbá üzemanyag került átadásra. 1947-ig a szovjet műszaki alakuatok segítségével 900 km kétvágányú vasúti fővonal és több ezer, kisebb-nagyobb termelőüzem került helyreállításra.

A háborús kalandorpolitika következtében előállott nagy nemzetivagyonpusztulás következményeit az iparban, a közlekedés területén, a mezőgazdaságban, az infláció megpróbáltatásait népünk áldozatos munkájával 1949-re részben sikerült leküzdeni. A hároméves terv keretében jelentősen emelkedett az ipari termelés és az 1948. évi mezőgazdasági jó termés azt eredményezték, hogy a hároméves terv végére külkereskedelmi mérlegünk aktívummal zárulhatott. Ekkor az export értéke a nemzeti jövedelem 12%-át tette már ki.

Az 1949. évre másrészt a hidegháború nyomta rá a bélyegét. Ebben az esztendőben hívták életre a NATO katonai szövetséget, ekkor vezetett a burzsoázia általános offenzívát a baloldal ellen a nyugat-európai országokban.